OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOŚCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 15. Dnia 18 sierpnia 1927 r. Rok III.

TREŚĆ:

Cena egz. 1.40]

OSZCZĘDNOŚĆ

DWUTYGODNIK POŚWIĘCONY SPRAWIE ORGANIZACJI OSZCZĘDNOSCI W POLSCE.

GROSZ DO GROSZA

WARSZAWA 1927

№ 15. Dnia 18 sierpnia 1927 r. Rok III.

Projekt statutu normalnego Komunalnych Kas Oszczędności.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych wespół z Min. Skarbu, w wykonaniu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 13 kwietnia 1927 r. (Dziennik Ust. Nr. 38) przygotowało projekt normalnego statutu Komunalnych Kas Oszczędności i rozporządzenia wykonawczego do wymienionej ustawy.

Rozporządzenie wykonawcze omawia bardzo szczegółowo, może nawet nazbyt szczegółowo, wszystkie momenty dostatecznie jasno ujęte w statucie i ustawie. Jest przeto nieco przydługie, a że niejednokrotnie zawiera całe okresy, stanowiące poszczególne paragrafy statutu z pożytkiem więc dla wszystkich dałoby się je poważnie skrócić.

Projekt statutu zawiera 67 paragrafów, rozbitych na 7 działów: 1) organizacja Kasy (paragrafów 28); 2) majątek i fundusze Kasy ((§§ 7); 3) operacje Kasy (§§ 25); 4) szczególne uprawnienia Kasy (§§ 2); 5) likwidacja Kasy (§ 1); 6) Władza nadzorcza (§§ 2); 7) przepisy końcowe (§§ 2).

Część I, omawiająca organizację Kasy ustala (§ 1) nazwę Kas na „Komunalna Kasa Oszczędności Miasta (Powiatu, Województwa, Związku Specjalnego) ....".

Terytorjalny zakres działania Kasy obejmuje teren związku komunalnego, względnie związku specjalnego, zakładającego Kasę.

Kasie przysługuje prawo na tym terenie uruchamiania oddziałów lub lombardów na mocy uchwały Związku Poręczającego.

Celem Kasy jest, stosownie do ostatniego ustępu § 1 Ustawy, ułatwianie gromadzenia oszczędności i ich oprocentowanie oraz uprzystępnienie ludności taniego kredytu. Wkłady na książeczki oszczędnościowe, złożone w Komunalnej Kasie Oszczędności mają charakter funduszów ulokowanych z bezpieczeństwem pupilarnem (§§ 2 i 3 statutu).

Paragraf 4 Statutu ustala odpowiedzialność Związku Poręczającego, oraz wysokość kapitału zakładowego, przeznaczonego przez Związek Poręczający; minimum kapitału zakładowego Kasy ustala rozporządzenie wykonawcze na 5,000. Kapitał zakładowy winien być traktowany, jako dotacja bezzwrotna, pozatem wskazane jest; aby Związek Komunalny udzielił jednocześnie Kasie zasiłku zwrotnego, co uwzględnione jest w projekcie statutu.

Organami Kasy są: Rada Kasy i Zarząd.

Do wyłącznej kompetencji Rady projekt Statutu zastrzega sprawy następujące (§ 9):

a) ustanowienie regulaminów czynności własnych, jej komisyj, oraz czynności Zarządu Kasy;

b) wybór Zarządu Kasu (i ewent. cenzorów Kasy);

c) nabywanie realności celem lokaty funduszu emerytalnego funkcjonarjuszów (pracowników) Komunalnej Kasy Oszczędności, oraz nabywanie i budowę realności dla własnego użytku z kapitału zasobowego;

d) zbywanie i obciążanie majątku Kasy, przyj-

mowanie na jej rzecz darowizn i zapisów, oraz obejmowanie zarządów fundacyj;

e) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych, odstąpienie od nich, tudzież zatwierdzanie ugód w tych sporach prawnych; ustanawianie w razie potrzeby zastępców prawnych Kasy;

f) ustanowienie zasad co do sposobu zawiadywania i użytkowania majątku Kasy, oraz wszelkich jej oddziałów, co do administracji zbiornic i zakładów zastawniczych;

g) ustanawianie preliminarzy Kasy, oraz przyzwalanie na wydatki preliminarzem nieprzewidziane;

h) przyjmowanie do wiadomości sprawozdań Zarządu Kasy, rocznych zamknięć rachunkowych, tudzież bilansów majątku Kasy;

i) postanowienia o użyciu funduszu zasobowego w granicach ustawowych i o rozdziale zysków, powstałych z obrotów Kasy;

j) postanawianie w granicach otrzymanych przez Kasę upoważnień o wnioskach Zarządu w sprawie zaciągania pożyczek;

k) zatwierdzenie na wniosek Zarządu najwyższej, lub najniższej wysokości wkładów, tudzież terminów wypowiedzenia tychże, oraz stopy procentowej, obowiązującej Kasę w stosunku do jej dłużników i wierzycieli;

l) ustanowienie regulaminów wewnętrznych oraz instrukcyj dla Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszy) Kasy, obowiązujących również klijentelę Kasy, co do sposobu załatwienia spraw;

ł) udzielanie upoważnień do podpisywania firmy Kasy, oraz dokumentów, mocą których Komunalna Kasa Oszczędności zaciąga zobowiązania wobec osób trzecich, udzielanie pełnomocnictw, upoważniających do zaciągania takich zobowiązań i do działania imieniem Kasy, jakoteż udzielanie kierownikom poszczególnych działów administracji Kasy jej oddziałów, zbiornic i zakładów, prawa do zastępowania Kasy nazewnątrz, w ich zakresie działania tudzież upoważnień do podpisywania w tym zakresie firmy, oraz wspomnianego rodzaju dokumentów;

m) postanawianie w przedmiocie o potrzebie wzmożenia, lub ograniczenia niektórych czynności odpowiednio do kapitału obrotowego i t. p.;

n) ustalenie rodzaju i ilości pracowników (funkcjonarjuszy) Kasy oraz wysokości ich uposażeń, przywiązanych do ustalonych stanowisk płatnych dyrektorów i kierowników biur Kasy;

o) ustanawianie wynagrodzenia stale w Kasie zatrudnionych członków Zarządu Kasy, oraz przyznawanie z zysków renumeracyj członkom Zarządu i pracownikom (funkcjonarjuszom) Kasy za szczególnie gorliwe pełnienie obowiązków;

p) postanowienie przepisów służbowych (pragmatyki służbowej) dla pracowników (funkcjonarjuszy) Kasy, oraz ustalenie statutu emerytalnego dla tychże;

r) postanawianie o przepisach dyscyplinarnych dla członków Zarządu i pracowników (funkcjonarjuszy) Kasy, określenie władz dyscyplinarnych tudzież wybór i określenie ich kompetencji;

s) wydawanie opinji i występowanie na wniosek Zarządu z wszelkiemi wnioskami do władz w sprawach Kasy;

t) wystąpienie do organu stanowiącego Związku Poręczającego z wnioskiem o likwidację Kasy;

u) ustalanie projektów zmian statutowych;

w) określanie przypadków i warunków, kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest wykonać za Radę Kasy prawo stanowienia w sprawach Kasy.

Posiedzenia Rady odbywają się conajmniej 2 razy do roku. Posiedzenia Rady zwołuje przewodniczący, lub jego zastępca. Rada Kasy musi być zwołana na żądanie Związku Poręczającego, lub władzy nadzorczej (§ 10).

Posiedzenie Rady jest prawomocne w obecności przynajmniej połowy członków, jednakże w wypadkach ważniejszych, jak: zbycie nieruchomości, lub zaciągnięcie pożyczki, ustalenie rodzaju i ilości pracowników Kasy (oraz ich uposażeń), wybór Zarządu i Komisyj Kasy, mianowanie dyrektorów i kierowników biur Kasy, oraz przyznawanie renumeracyj, ustalanie preliminarzy Kasy, określanie przypadków i warunków, kiedy Zarząd Kasy upoważniony jest za Radę wykonać prawo stanowienia w sprawach Kasy i uchwalanie zmian statutowych, posiedzenie Rady jest prawomocne conajmniej w obecności 2/3 członków Kasy.

Do kompetencji Zarządu Kasy (§ 19) należy:

a) przygotowywanie wniosków na posiedzenia Rady Kasy i wykonanie jej uchwał;

b) zarządzanie majątkiem Kasy według zasad, ustanowionych przez Radę Kasy;

c) kierownictwo administracją Kasy, oraz czuwanie nad administracją jej oddziałów, zbiornic i zakładów zastawniczych (lombardów);

d) sporządzanie preliminarza przychodów Kasy, przedstawianie Radzie Kasy, a następnie Komisji Rewizyjnej rocznych zamknięć rachunkowych, bilansów i sprawozdań Kasy;

e) postanawianie o nabyciu na licytacji nieruchomości obciążonych pożyczką Kasy, o ile najwyższa zaofiarowana suma nie pokryje całkowicie wierzytelności Kasy;

f) nadzór zwierzchni nad pracownikami (funkcjonarjuszami) Kasy oraz nad prowadzeniem rachunkowości Kasy;

g) staranie się o należyte użycie wkładów i o odpowiednie ich ulokowanie, jakoteż o należyty obrót pieniędzy i prowadzenie wszystkich operacyj Kasy z zachowaniem statutu i przepisów obowiązujących;

h) mianowanie pracowników (funkcjonarjuszów) Kasy na ustalone przez Radę Kasy stanowiska służbowe w tych przypadkach, w których to mianowanie nie jest zastrzeżone Radzie, jakoteż przyjmowanie i oddalanie pracowników kontraktowych;

i) stanowienie uchwał w sprawach Kasy z upoważnienia Rady Kasy w przypadkach i warunkach, określonych wewnętrznym porządkiem (regulaminem) czynności Kasy;

j) wyznaczenie dni i godzin urzędowania, oraz przyjmowania klijentów dla Zarządu, pracowników Kasy;

k) załatwianie wszelkich innych czynności statutem Radzie Kasy wyraźnie nie zastrzeżonych.

Kontrolę nad działalnością Kasy sprawuje Związek Poręczający przez Komisję Rewizyjną.

Pozostałe paragrafy pierwszej części omawiają szczegółowo formy postępowania organów Kasy t. j. Rady, Zarządu i Komisji Rywizyjnej, jak również formy obradowania tych ciał kolegjalnych.

Paragraf 28 nakazuje wywieszanie wszelkich ogłoszeń w lokalu Kasy i jej oddziałów.

Majątek Kasy jest prawnie oddzielony od majątku Związku Poręczającego i jest oddzielnie administrowany.

Kasa Oszczędności obowiązana jest do tworzenia funduszu zasobowego z przewyżki dochodów nad wydatkami. Fundusz ten winien być doprowadzony do wysokości conajmniej 10% sumy wkładów oszczędnościowych i w tej wysokości winien być nadal utrzymywany. Dotąd dopóki fundusz zasobowy nie osiągnie 5% wkładów oszczędnościowych, całkowita przewyżka dochodów nad wydatkami musi być przeznaczana na fundusz zasobowy; w razie, gdy fundusz zasobowy osiągnie 5% wkładów oszczędnościowych, połowa tej przewyżki może być przeznaczana na inne cele (§ 30).

Dla pokrycia ewentualnych strat na kursie posiadanych walorów Kasa jest obowiązana do tworzenia funduszu wyrównawczego. Fundusz wyrównawszy tworzy się, wedle projektu statutu, wyłącznie z wykazanych księgowo zwyżek kursowych na tych walorach i z przekazanych części dochodów Kasy. Wysokość funduszu wyrównawczego w stosunku do wkładów musi być w statucie uwidoczniona.

Rok obrachunkowy Kasy musi odpowiadać okresowi budżetowemu państwa.

Kasa jest uprawniona do wykonywania operacji biernych i czynnych, tylko tych, które są wymienione w statucie, a więc przedewszystkiem statut określa ściśle sposoby i warunki przyjmowania wkładów oszczędnościowych i wydawania książeczek oszczędnościowych. Paragraf 40 Projektu określa nawet ściśle format i wygląd książeczki oszczędnościowej. Format ten określony jest na 80×120 mm. Na pierwszej stronie książeczki umieszczony być winien numer rachunku, data wystawienia książeczki a wrazie wystawienia książeczki imiennej, nazwisko, imię, zawód i adres właściciela. Do każdej książeczki dołączony być winien wyciąg statutu, zawierający najistotniejsze postanowienia.

Projekt statutu przewiduje (§ 39) uprawnienia dla Kas w postaci wydawania znaczków oszczędnościowych na sumy niższe od określonego minimum wkładu, oraz wypożyczanie skarbonek. Uprawnienie to, w praktyce istniejące obecnie odnośnie wszystkich instytucyj oszczędnościowych, w istocie stwarza ograniczenie przez konieczność stosowania mareczek jedynie na sumy niższe od wkładu minimalnego.

Kasy rozwijające działalność w okręgu terytorjalnie większym, mogą bowiem system mareczek zastosować nietylko odnośnie szkolnych kas oszczędności, lecz propagować oszczędność tym systemem wśród dorosłych: np. wypuścić mareczki jako pokwitowanie za wkłady przesłane z odleglejszych miejscowości pocztą, lub na P. K. O., a więc na sumy różne wkładowi minimalnemu lub nawet wyższe.

Bardzo szczegółowo statut omawia sposoby i formy wypłaty z książeczek oszczędnościowych, przyczem zezwala na dokonywanie wypłat i bez okazania książeczki oszczędnościowej, a mianowicie drogą przekazów pocztowych, czeków i t. p.

Projekt przewiduje również (§ 45) porozumiemienie pomiędzy Komunalnemi Kasami Oszczędności w sprawie wzajemnego obrotu oszczędnościowego, t. j. aby książeczki mogły być honorowane w Kasach, pomiędzy któremi porozumienie takie nastąpiło.

(c. d.).

Historja Bankowości w zarysie.

5-to. Gdyby zaś który Kommissarz, z ważney iakiey przyczyny, sam osobiście do Kantoru Bankowego przyiść niemógł, tedy Klucz swóy iednemu z Assessorów, lub któremu, z Kollegów swoich pierwszych, Kommissarzowi powierzyć powinien, aby Bank nigdy w swoich Operacyach zatrzymany nie był, tak też gdyby który do podpisu Biletów wyznaczony Kommissarz zachorował, i choroba dłużey iak 2 tygodnie Onegoż od podpisania utrzymywała, natenczas zaraz pierwszy, z rzędu drugich trzech Kommissarz, takowe podpisywania Biletów zastąpi, a swoią funkcyą tym czasem, iednemu z Assessorów powierzy, równie w podobnym przypadku Vice-Dyrektor podpis Dyrektora zastąpić może; To iednak wszystko, iedynie w tenczas obserwowane bydź ma, gdy przez wstrzymanie robienia Biletów, szkoda Bankowi wynikałaby, gdyby zaś szkoda żadna w tym przewidywaną nie była, tedy robienie Biletów, aż do potrzebnego czasu wstrzymane bydź może, dla uniknienia ile możności różnicy w podpisach, na co zawsze Kommissya Bankowa, rostropną baczność mieć powinna.

6-to. Skład Papieru do Biletów służący, będzie pod dwoma Kluczami, ieden Klucz w Kassie Gotowizny, a drugi w Kassie Biletowey, chowany, i przy wybieraniu ztamtąd Papieru, zawsze 6 wszyscy Kommissarze, lub ich zastępuiący Assessorowie, znaydować się powinni, Regestr tegoż Papieru tak chodu iako i wychodu, przez Dyrektora, w przytomności Kommissarzów, każdego razu spisany, Oryginał tamże pod zamknięciem trzymany, a Kopia takowego Regestru w Protokule przez Buchhaltera, wpisaną będzie.

7-mo. Dyrektorowie zaś Banku, Bilanse tak z Kassy Gotowizny, iako i Kassy Biletowey, oraz z składu Papieru, co miesiąc, a zaś Bilanse Generalne z wszystkich czynności Bankowych, co pół Roku, przed Kommissyą Bankową na Sessyi Ekonomiczney, składać powinni, podług których Bilansów, Rewizya tak Miesięczna, iak i półroczna, tychże Kass i Składu, oraz Xiąg i Regestrów, w przy-

Paragraf 47 Projektu głosi „Postawienie osoby, na której imię książeczkę wystawiono i która ma prawo dysponowania wkładem w stan upadłości, konkursu, względnie pozbawienie jej praw z wyroku sądowego, odbiera jej możność dysponowania wkładom“.

Naszem zdaniem sprawa ta powinna być uzupełniona w projekcie przez dodanie „Wkłady, złożone na książeczkę oszczędnościową do sumy zł...... wolne są od zajęcia sądowego“. Sprawa ta dla wkładców ma znaczenie pierwszorzędne, a przeto, Rozporządzenie wykonawcze winno określić minimum wkładu, wolnego od zajęcia.

Do operacji czynnych Kasy, ujętych w § 53, wymieniono wszystkie operacje, podane w artykule 24 Rozporządzenia z dnia 13 kwietnia 1927 r., uzupałniając jedynie punkt a) ustępu 9 paragrafu 53 wymienieniem instytucyj, których książeczki wkładowe mogą być przyjmowane jako zastaw pod wydawane pożyczki: Bank Gospodarstwa Krajowego, Państwowy Bank Rolny, Pocztowa Kasa Oszczędności, Polski Bank Komunalny w Warszawie, komunalny Bank Kredytowy w Poznaniu, Polską Kasę Oszczędności we Lwowie, wszystkie komunalne kasy oszczędności i gminne kasy pożyczkowo-oszczczędnościowe.

Kasa obowiązana jest posiadać w Polskich papierach państwowych conajmniej:

a) 4% ogólnej sumy wkładów oszczędnościowych, jeżeli ta suma nie przekracza 10.000 zł.

b) 6% ogólnej sumy wkładów, jeżeli suma ta nie przekracza 50.000 zł.

c) 8% ogólnej sumy wkładów, jeżeli suma ta nie przekracza 1.000.000 zł.

d) 10% — jeżeli ta suma nie przekracza 10.000.000 zł.

e) 12% przy sumie oszczęd. ponad 10.000,000 zł.

Połowę powyższych stawek procentowych Kasa jest obowiązana posiadać w papierach przez państwo gwarantowanych.

Poza operacjami czynnemi wymienionemi w Rozporządzeniu o Komunalnych Kasach Oszczędności, Kasa może uzyskać prawo od władzy nadzorczej na udzielanie pożyczek terminowych Związkowi Poręczającemu do wysokości 20% wkładów oszczędnościowym, innym związkom komunalnym, oraz umieszczać rozporządzalne fundusze w instytucjach kredytowych (lombardach) przez Kasę założonych.

Inne operacje Kasy, wymienione w projekcie (§ 60) obejmują:

1) redyskonto weksli w komunalnych i państwowych instytucjach kredytowych, w Banku Polskim oraz w innych instytucjach, które wskaże Minister Skarbu.

2) przyjmowanie za opłatą na przechowanie dokumentów, papierów wartościowych, przedmiotów wartościowych,

3) kupno i sprzedaż na zlecenie osób trzecich papierów wartościowych notowanych na giełdach Rzeczypospolitej,

4) załatwiania na zlecenia i rachunek osób trzecich inkasa weksli, listów przewozowych i innych dokumentów.

Komunalna Kasa, działająca na zasadzie statutu normalnego, (§ 61) jest wolna: 1) od państwowych podatków: dochodowego, od darowizm, przemysłowego i od obrotu; 2) od dodatków komunalnych do powyższych podatków; 3) od opłat stemplowych, od podań, wnoszonych przez kasę.

Wpisy w książeczkach, oraz wszelkiego rodzaju zaświadczenia o zwrocie wkładek są wolne od opłaty stemplowej.

Dochody z wkładów na książeczki oszczędnościowe są wolne od podatku od kapitałów i rent, o ile wkład ten nie przewyższa kwoty 10.000 zł.

Pisma stwierdzające otrzymanie pożyczki od

---

tomności całego Kompletu Kommissyi, oraz w przytomności wszystkich, którzy tylko, czy to z Assessorów Bankowych, czy to z Kommissarzów Skarbowych, znaydować się mogą, nastąpi, i gdy takowe Bilanse ziustyfikowane będą, tedy Oryginały przez wszystkich przytomnych Kommissarów i Assesorów podpisane, *ad Archivum* złożone, a Kopie do Protokułu wpisane, bydź powinny, z którego Archivum, oraz i z wszystkich innych swych czynności, Kommissya Bankowa, przed Stanami ścisły rachunek co dwa lata dawać ma.

8-vo. Archiwum Bankowe pod 3 Kluczami będzie, ieden w Kassie Gotowizny, drugi w Kassie Biletowey, a trzeci w Kommissyi Skarbowey, przeto na wszystkich Sessyach Bankowych, gdy Bilanse tak miesięczne; iako i półroczne składane będą, przynaymniey ieden Kommissarz Deputowany z Kommissyi Skarbowey, z Kluczem znaydować się musi. a o tym co się na Kommissyi Bankowey stało, na pierwszey swoiey Sessyi Ekonomiczney Skarbowey, doniesie Extraktem z Sessyi Bankowey wyiętym.

9-no. Korrespondencye wszelkie Bankowe, przez Dyrektorów utrzymywane będą, z obowiązkiem, aby zawsze na pierwszey każdey Sessyi, Kommissarzom przybyłe Listy, kommunikowali, i odebrane na nie odpowiedzi Kommissyi, expedyowali, takowych zaś Listów Oryginały, iako i na nie odpowiedzi zaszłe, iak nayakuratniey w Protokułach utrzymywane będą.

10-mo. Wszystkich Officyalistów i Subalternów, iako to: Kassyerów, Buchalterów, Korrespondentów, i innych, oraz i Sekretarza czyli Regenta do trzymania Pióra na Sessyach, Kommissya Bankowa obierać, takowym Instrukcye, każdego w szczególności Funkcyi przepisywać, Pensye naznaczać może, za Approbacyą Władzy Naywyższey Rządu Kraiowego.

11-mo. Kommissya Bankowa *dwa Gatunki Sessyów* miewać ma, iedne Ekonomiczne, drugie Sądowe.

Na Sessyach Ekonomicznych, będzie Kommissya ta 1-mo. Korrespondencye, Bilanse, Regestra, i wszelkie inne przez Dyrektorów pełnione Obowiązki, rewidować, na zapytania Rezolucye i Decyzye dawać. 2-do. O wszelkich do utrzymania i powiększenia kredytu Biletów okolicznościach, decydować i zaradzać. 3 tio. Gdy Lombard założy się, Dokumenta Hipotheki okazuiące, tak wzglę-

Kasy podlegają opłacie stemplowej w wysokości 0,3% od sumy zobowiązania.

Kasa ma prawo sprzedać papiery, złożone jako zastaw otrzymanej pożyczki w ciągu miesiąca od dnia płatności niezapłaconej pożyczki.

Likwidacja Kasy może się odbyć na zasadzie uchwały Związku Poręczającego, zatwierdzonej przez władzę nadzorczą, lub też może ją zarządzić Minister Spraw Wewnętrznych w porozumieniu z Ministrem Skarbu w przypadku, przewidzianym ustawą. Paragraf 63 Projektu przewiduje postępowanie likwidacyjne.

Władzą nadzorczą w rozumieniu projektu jest w pierwszej instancji wojewoda, działający w porozumieniu z prezesami Izby Skarbowej, a w instancji drugiej i ostatniej Minister Spraw Wewnętrznych, działający w porozumieniu z Ministrem Skarbu.

Stały nadzór nad działalnością Kasy sprawuje z ramienia władz nadzorczych pierwszej instancji specjalny komisarz rządowy.

Sytuacja skarbowa Polski w kwartale roku skarbowego 1927-1928.

Począwszy od 1 kwietnia 1927 roku; rok obrachunkowy Państwa nie będzie zgodny tak jak poprzednio z rokiem kalendarzowym, lecz trwa od końca marca jednego roku do 1 kwietnia roku następnego. W ostatnim przeglądzie sytuacji skarbowej Polski wykazane było, iż w roku kalendarzowym 1926 osiągnęliśmy poraz pierwszy w historji skarbowości polskiej nadwyżkę budżetową—(+53,6 milj. złotych) i odtąd zarówno w pierwszym kwartale 1927 r. (+ 62,1 milj. złotych) jak i w następnym (+ 75,4 milj. złotych), administracja skarbowa wykazuje przewyżkę dochodów nad wydatkami. Budżet uchwalony na rok 1927/28 jest niższy od rzeczywistych wydatków i dochodów roku 1926/27 (1 kwiecień 1926 r. do 30 marca 1927 r.) dzięki czemu daje dużą rękojmię, co do swej realności. Wskazuje na to poniższe zestawienie w miljonach złotych.

	Rzeczywiste dochody i wydatki w 1926/27 r.	Budżet na 1927/28 r.
Wydatki ogółem	1,983,4	1,988,3
w tem:		
Administracja	1,972,0	1,973,5
Przedsiębiorstwa	11,4	14,8
Monopole	—	—
Dochody ogółem	2,135,7	1,990,5
Administracja	1,356,7	1,234,8
Przedsiębiorstwa	151,9	107,8
Monopole	107,8	647,9

Ponieważ dochody przewidywane w roku 1927/28 są o 6,8% niższe niż rzeczywiste osiągnięte w roku poprzednim, a pierwszy kwartał 1927 r. wykazuje znaczną nadwyżkę budżetową, należy spodziewać się, iż rok skarbowy 1927/28 będzie dalszym ciągiem pomyślnej sytuacji skarbowej i przyniesie znaczną nadwyżkę budżetową.

dem Akcyonistów, iako i względem Dłużników, rewidować, o ich doskonałości lub niedoskonałości, rozważać, i wedle ich, zawsze Dyrektorowie, swoie w tych Materyach Czynności regulować maią. 4-to. Nakoniec, o wszystkich innych tu niewyrażonych okolicznościach, któreby się do Ekonomiki Bankowey ściągać mogły, iak nayrostropniey zaradzać i rezolwować, a Dyrektorowie podług tych Rezolucyów, Rząd całych Operacyów Bankowych, prowadzić i exekwować powinni. — *Na Sessyach zaś Sądowych*, w następuiących Materyach sądzić będzie: 1-mo. Gdyby który Officyalista, Subaltern, wykroczył, i swych powinności niedopilnował. 2-do. W przypadku zdrady i defraudacyi Bankowych pieniędzy, czy to gotowych, czy to Biletowych, przez Officyalistów, Kryminalnie, podług opisanego przez Stany Prawa, sądzono bydź ma. 3-tio. Gdyby Assessor Funkcyi niepilnował, Sąd Bankowy onego od Kandydactwa odsądziwszy, innego Assessora obierze.

W innych zaś Materyach, oprócz tych trzech Artykułów, rozciągać mocy Sądowey, Kommissya Bankowa Władzy mieć niepowinna.

12-mo. W Materyach Ekonomicznych, wszelkie Rezolucye, tylko głośnemi Wotami dawane bydź mogą, a *pluralitas* Decyzye stanowić ma: niezgadzaiący się *cum pluralitate* Kommissarze, rozpisać się powinni, konnotuiąc swe zdania zaraz w Protokule. W Materyach zaś sądowych, oprócz Spraw Kryminalnych, które także głośnemi Wotami sądzone być powinny, vota sekretne, Dekreta stanowić będą.

13-tio. Gdyby zaś Kommissarz który, lub Dyrektor, lub Vice-Dyrektor, swey Funkcyi niedopilnował, a ważnych przyczyn na Sessyi niedowiódł, takowym Sąd N. N. kary wymierzy, wedle sposobu pozwania, i sądzenia, przez Stany Seymuiące, zaraz przy ustanowieniu Banku, także oznaczyć się maiącego.

14-to. Pieniądze na potrzebne początkowe Expensa Bankowe, Kommissya Skarbowa według Rezolucyów Kommissyi Bankowey, iey awansować powinna, a zaś Bank z naypierwszych zysków Bankowych czasu swego, awansowane sobie Summy, Kommissyi Skarbowey za kwitem powrócić powinien, tak, iak wszystkie następne swe roczne zyski, po odtrąceniu Exspensów resztuiące, tenże Bank,

Pierwszy kwartał roku skarbowego 1927/28 wykazał w porównaniu z poprzednim kwartałem zmniejszenie wydatków o 6,9 milj. złotych i wzrost dochodów o 6,4 milj. złotych. Stan wydatków i dochodów Państwa w pierwszym kwartale roku skarbowego 1927/28 wykazuje poniższe zestawienie:

Wyszczególnienie	Budżet na 1927/28 r.	Rzeczywiste kwiecień — czerwiec 1927/28 Suma	W % budżetu
Wydatki ogółem	1.988,2	535,8	27,0
Administracja	1.973,4	532,4	27,0
Ministr. Spr. Wojskowych	610,8	159,3	26,1
„ Wyzn. Rel. i Ośw. Publ.	329,3	81,3	24,7
„ Spraw Wewnętrznych	184,7	42,8	23,2
„ Skarbu	108,3	23,3	21,5
„ Sprawiedliwości	97,2	22,2	22,9
Długi państwowe	145,0	57,7	39,8
Inne wydatki administracyjne	498,1	145,8	
Przedsiębiorstwa	14,8	14,8	23,4
Monopole	—	—	—
Dochody ogółem	1.990,5	611,3	30,7
Administracja	1.234,7	383,9	31,1
Podatki pośrednie i bezpośrednie	568,6	168,8	
Cło	182,0	77,5	42,6
Opłaty stemplowe	112,2	41,9	37,3
Podatek majątkowy	95,0	7,5	7,9
Dodatek 10% do danin publ.	62,3	21,2	34,1
Inne dochody administracyjne	214,7	67,0	31,1
Przedsiębiorstwa	107,8	51,6	47,8
Monopole	647,9	175,8	27,1

Kommissyi Skarbowey za Rewersami oddawać będzie.

2-do. Dla sposobu wprowadzenia w Cyrkulacyą tychże Biletów, nakaże Rzplta, wszelkie *sub quocunque titulo*, Podatki Publiczne, połowę w takowych Biletach, a połowę w Gotowiźnie opłacać (e) przez co te Bilety *successive* w gotowe się Pieniądze obrócą, a znowu te gotowe Pieniądze, na fundusz i Realizacyą tychże Biletów służyć będą.

na opłatę Podatków potrzebować może, ale że nawet onemi koniecznie przez połowę swóy Podatek opłacać musi, tedy nie tylko one z wszelką ochotą przyimować, ale nawet przy przedażach swoich Produktów, o takowe domagać się będzie. Z tąd tedy, nietylko możności, ale nawet pewności wszelkiey Cyrkulacyi onych istotnie spodziewać się można.

3-tio. Nakaże Rzeczpospolita Kommissyi Skarbowey, ażeby ona, zniosłszy się z Kommissyą Bankową, w przypadkach potrzeby gotowych Pieniędzy, dla Realizacyi Biletów, zaleciła wszystkim swoim Kassom Publicznym, w których gotowizna bezczynnie, czyli bez cyrkulacyi leżeć będzie, na każdą Rekwizycyą Banku, wszelką takową Gotowiznę, na Bilety Bankowe zamieniać. (f).

(e) Że w Polszcze wprowadzenie Biletów Bankowych w Cyrkulącyą, iedynie przez sposób nakazania opłaty Podatków Biletami, uskutecznione bydź może, wynika z przyczyny tey: 1-mo. Bo w Naszym Kraiu, nadto za mało Handlu, któryby takowe Bilety tak, iak w innych Handlowych Kraiach, z Banku na Cyrkulacyą wyprowadzić mógł. 2-do. Bo trudno by Obywatelowi pierwey wyperswadować można było, przyimowania Biletów, pókiby on niewiedział, że koniecznie przy każdym Podatku takowych Biletów potrzebować będzie, gdy zaś po ustanowieniu Banku i Prawa i do tego służącego, usłyszy, że on takowych Biletów, nietylko

(f) Ten Artykuł iest dla tego potrzebny, aby (czego w prawdzie według ninieyszey Planty spodziewać się nietrzeba, iżby często Gotowizny na Realizacyą brakowało) iednak dla większego bezpieczeństwa, gdyby kiedy zabraknąć mogło, aby mówię, w takowym przypadku, Bank Narodowy zawsze w tym Skarbie Publicznym, iako we włas-

Wykonanie budżetu za pierwszy kwartał roku 1927/28 wykazuje, iż wydatki wzrosły wprawdzie o 2% ponad normę kwartalną, ale zarazem i dochody zwiększyły się o 5,7%. Po stronie wydatków powyżej normy kwartalnej pozostawały wydatki Min. Spraw Zagranicznych, Wojskowych i długi państwowe. Najsilniejsze tempo wzrostu wykazują dochody przedsiębiorstw państwowych (w tem głównie lasów państwowych). Z monopolów państwowych pomyślny stan dochodowości wykazuje monopol tytuniowy, podczas gdy dochodowość monopolu spirytusowego stoi poniżej normy kwartalnej. Wobec zwiększenia się importu wzrastają stale dochody skarbowe z cła.

H. N.

Zadania komunalnych kas oszczędności w odróżnieniu od innych instytucyj pieniężnych.

Celem kas oszczędności jest rozwijanie zmysłu oszczędności przez danie możności wszystkim warstwom społecznym umieszczania swych nadwyżek w sposób pewny, dzięki któremu pieniądz odłożony może przynosić dochody

Zadanie to spełniać mogą bezwątpienia, poza kasami oszczędności, wszystkie inne instytucje pieniężne. Należy jednak uwzględnić specjalną okoliczność, jeśli chodzi o kasy oszczędności: zmierzają one do tego celu bez chęci zysku, a jedynie mając na widoku cele natury moralnej. Nie myślą one o dochodach poza koniecznością pokrycia kosztów administracyjnych i zdobycia rezerw, niezbędnych dla tym dokładniejszego zabezpieczenie interesów wkładcy; jeśli zaś w poszczególnych wypadkach kasa oszczędności ma nadwyżki dochodów większe — są one przeznaczane na cele użyteczności publicznej.

Ta ideowa podstawa pracy kas oszczędności jest ich bojowym sztandarem; wynika to choćby z tego, że pierwsze kasy oszczędności były organizowane przez instytucje dobroczynności publicznej, które dostarczały kapitałów zakładowych. Gdyby przeto kasa oszczędności traktowała swe operacje, mając na widoku jedynie osiągnięcie zysków, zaprzeczyłaby przez to podstawom swego istnienia.

Zbadajmy zasadniczą treść prac kas oszczędności w zakresie przyjmowania wkładów.

W praktyce niema możności odróżnienia wkładu oszczędnościowego od zwykłego depozytu pieniężnego w banku. Każda suma pieniężna, wydobyta na jaw i biorąca udział w życiu gospodarczym, stanowi oszczędność; w ścisłym rozumieniu „oszczędność" winna być „częścią rezultatów pracy, które nie poszły na pokrycie spożycia indywidualnego aby z czasem utworzyć pewien kapitał".

Ścisła praktyczna definicja oszczędności nie istnieje.

Zadaniem kas oszczędności odnośnie przyjmowania wkładów jest rozbudzanie w społeczeństwie zmysłu przewidywania; tworzenie wartości moralnych przez praktyczne wykazywanie korzyści, które obywatel może osiągnąć przez umiejętne zużytkowanie dóbr posiadanych.

W przeciwieństwie inne instytucje pieniężne mają na celu organizację kredytu i handel pie-

---

ności Narodu, potrzebną pomoc gotowych Pieniędzy znaydywać mógł, ile gdy często, przez całe Kwartały znaczne gotowe Summy, w Kassach Publicznych próżno leżą, a tym sposobem i na tych Kwartałach Rzplta cokolwiek użytkować będzie

4-to. Nakaże Rzeczpospolita teyże Kommissyi Skarbowey, aby ona takoż wszystkim swoim Kassom Publicznym zaleciła, wszelkie *sub quocunque titulo* expensa Kraiowe, przechodzące Złł. 10 takowemi Biletami Bankowemi przynaymniey przez połowę wypłacać. (g).

(g) Przez to zalecenie, ażeby Kassy Skarbowe wszystkie expensa tym sposobem opłacały, zapewnie nikt, czy to Żołnierz, czy ktokolwiek inny, maiąc nieiaką płatę, lub Pensyą od Rzpltey takowemi Biletami, nic szkodować nie może, bo kto tylko Bilety będzie miał, tedy zawsze za nie gotowizny dostanie, czy to w Banku Generalnym, czy w iego Kassach Realizacyinych po Prowincyach, czy to nawet u Kupców, czy u Dziedziców Dóbr, lub iakichkolwiek bądź Gospodarzy, którzy, iuż to do Handlu, iuż to na opłatę Cła lub Podatków, potrzebuiąc zawsze takowych biletów, z chęcią one przyimą w zapłacie iakiey, lub na Gotowiznę zamienią; a maiący Bilety, azęsto nawet nieiaki Procent zarobić może, ponieważ iak Punkt szósty w Plancie nauczy, Bilety Bankowe te, chcącym dostać z Banku, zawsze ieden Procent kosztować będą, a zatym potrzebuiący onych, a mogąc od Osób Partykularnych nabyć, zapewne, przynaymniey pół procentu z wszelką ochotą dopłaci. Przeto też te Bilety, i w Woysku, dla wygodnieyszego Transportowania do swych Sztabów, daleko lepiey, iak iaka chcąc moneta, służyć mogą, bo nietylko że Gospodarz Regimentu, w naybliższym sobie Kantorze Bankowym, za Bilety zawsze gotowe Pieniądze znaydzie, ale nawet na tych Biletach często co ieszcze zarobi. A tak tedy Bilety Bankowe, każdy z wszelką ochotą przyimować będzie, widząc, że nietylko onemi wszystko, tak, iak gotowemi pieniędzmi kupować, ale że nawet na nich czasem nieco i zarabiać może.

5-to. Chcąc zapobiedz wszelkim niewygodom, któreby dla Obywatelów, z Ustawy Punktów poprzedniczych 2-go i 4-go wyniknąć mogły, ufunduie Bank następuiące swoie Kantory realizacyine, to iest:

niędzmi i, aby te zadania wypełnić, muszą one przedewszystkiem posiadać znaczne kapitały, wnoszone przez właścicieli (akcjonarjuszy, lub udziałowców), poczem dopiero mogą przyjmować wkłady.

Wynika przeto z tego dla kas oszczędności, jako instytucyj zaufania publicznego, obowiązek bezinteresownego organizowania kapitału w interesie wkładców i jako uzupełnienie tej zasadniczej funkcji, rozwijanie ostrożnej działalności kredytowej. Kasy oszczędności wypełniają w społeczeństwie rolę czynnika wychowawczego w zakresie gospodarczym wtedy, gdy inne instytucje pieniężne są bezpośrednimi czynnikami gospodarczymi w organizacji wymiany.

Kasy muszą przeto w działalności swej kierować się następującemi zasadami, które, nie mając na celu zysków instytucyj, muszą dążyć do wywarcia wpływu moralnego na społeczeństwo miejscowe przez:

a) poważny sposób przyjmowania wkładów,
b) bezinteresowne krzewienie idei oszczędności,
c) regularne wypłaty odsetek,
d) określenie sfery wpływów.

Ustalając sposoby przyjmowania wkładów i metody propagandy, kasy oszczędności muszą mieć na uwadze walory moralne instytutucji i zdobywać zaufanie społeczeństwa przez poważną i umiejętną administrację funduszami powierzonymi.

Wychodząc z założenia, iż obowiązkiem kas oszczędności jest przedewszystkiem bezpieczeństwo przeprowadzanych lokat, ustalamy następujące:

a) wszelkie czynności o charakterze spekulacyjnym muszą być bezwzględnie usunięte z działalności kas oszczędności; w tym wypadku należy podkreślić, iż wszelkiego rodzaju popieranie akcji spekulacyjnych, choćby one były najkorzystniejsze w danym momencie dla wkładcy, muszą być skrzętnie usuwane ze sfery wpływów kas, gdyż zasadniczo godzą one w interesy kasy;

b) ryzyko, istniejące zawsze przy operacjach bankowych winno być w operacjach kasy ograniczone do minimum. To też należy unikać większych lokat w jednej operacji. Lepiej jest bowiem większą sumę ulokować w dziesięciu pewnych operacjach, niż w jednej z nich, również jak i lepiej jest dla kas posiadać dużą ilość wkładów małych, niż jeden większy;

c) kasy oszczędności winny czuwać nad zachowaniem płynności uskuteczninanych przez nie lokat,

Powyższe nasuwa nam jeszcze jedną uwagę: kasy oszczędności winny zadowolić się określonym terenem pracy przy pozyskiwaniu władców. W tym wypadku nie chcemy narzucać kasom niemożności przyjęcia wkładu od osoby z poza okręgu działalności kasy, jednakże zasadnicze gromadzenie wkładów winno odbywać się bez ujmy dla sąsiednich kas oszczędności. W tym wypadku kapitały kasy stanowią niejako własność miejscowego społeczeńwa, a przeto słuszną rzeczą jest, aby służyły one przedewszystkiem sprawie podniesienia dobrobytu ekonomicznego okolicy.

Operacje bankowe kas oszczędności winny odpowiadać przedewszzstkiem potrzebom finansowym tego terenu, na którym kasa działa.

Jako działy pracy, właściwe do wykonywania przez kasy oszczędności, należy uważać:

1) operacje bierne: przyjmowanie wkładów na książeczki oszczędnościowe. Wydawanie książeczek oszczędnościowych powinno być zastrzeżo-

---

1 w Warszawie — Kantor Pryncypalny. (h).
6 Kantorów Prowincyonalnych: (i).
1 w Wilnie, 1 w Krakowie, 1 w Lublinie, 1 w Dubnie lub Żytomierzu, 1 w Poznaniu, 1 w Mińsku.

7 Kantorów in Summa — które tak dla wydania, potrzebuiącym Biletów na Podatki, iako też i dla zamiany Biletów na Gotowiznę, zręczną wygodą staną się Obywatelom w nayodlegleyszych Prowincyach mieszkeiącym, maiąc w każdey swoiey Prowincyi takowe Kantory. Przy wszystkich Cłach Rzepltey, będzie także każda Komora miała małą Kassę od Banku w Biletach, dla większey łatwości nabycia onych, ile w początkach takowego Banku.

(h) W Kantorze Pryncypalnym będą zawsze wszelkie choć naywiększe Summy Biletów Realizowane.

(i) W Kantorach zaś Prowincyonalnych iedynie mnieysze Summy, według Proporcyi mieysca, czasu, i według możności Banku, Realizowane będą; wszelako Dyrekcya Bankowa, swoią gotowizną zawsze tak rozrządzi, aby nawet, i na Kantorach Prowincyonalnych, na codzienną potrzebę Obywatelów, oney nigdy niezabrakło, i przeto w każdym takowym kantorze Prowincyonalnym, w czasie tym, gdy 40 mill. Biletów iuż cyrkulować będzie, przynaymniey 3 milliony dla Realizacyi w pogotowiu zawsze będą, a zatym codzień przynaymniey 200,000 Złł: Realizowane bydź mogą, albowiem w przeciągu 15 Dni, Bank Pryncypalny, Kantorowi Prowincyonalnemu, znowu nowy sukkurs Gotowizny nadesłać może.—Gdyby zaś kto, a może tylko nieiaką szykaną, większe sumy Realizowane razem mieć żądał, takowy do Kantoru Pryncypalnego do Warszawy udać się powinien, bo inaczey zapewne gdyby tego Warunku dla Kantorów Prowincyonalnych nie było, łatwoby kto ieden lub drugi, takowy Kantor z gotowizny ogołocić, i tym sposobem, kredyt Biletów popsuć mógłby. Warunek ten względem wypłacenia w Kantorach Prowincyonalnych na ieden dzień 200 Tysięcy Złł: niesłuży tylko tym, którzyby na codzienną potrzebę za okazaniem Biletów zaraz żądali Kapitałów swoich, w gotowiznę zamienić. — Ten zaś, któryby (choć i na kilka Millionów, lub więcey maiąc Biletów) awizował Kantor Prowincyonalny, wprzód 15 dniami, ażeby w przeciągu takowego czasu, tak Generalny, iako i inne Prowincyonalne Kantorz gotowiznę nadesłać mogły, może mieć takowe, iakie żądać będzie, Summy realizowane.

(d. c. n.).

ne wyłącznie kasie oszczędności, również jak i sama nazwa „wkład oszczędnościowy".

2) operacje czynne winny obejmować jedynie lokaty, odpowiadające warunkom kardynalnym: a) zachowaniem całkowitego bezpieczeństwa sum lokowanych, b) zachowaniem dostatecznej płynności kapitału i c) umiarkowaną dochodowością lokat. Wysoka dochodowość uskutecznianych lokat zazwyczaj jest odwrotnie proporcjonalną do ich bezpieczeństwa. W związku z tem kasy oszczędnościowe nie mogą oprocentowywać przyjmowanych wkładów nazbyt wysoko.

Badanie operacyj biernych kas oszczędności w zakresie przyjmowania wkładów zmusza nas do zajęcia się sprawą nazwy „wkład oszczędnościowy". Nie posiadając ścisłej definicji, odróżniającej wkład oszczędnościowy od jakiegokolwiek innego wkładu w instytucji pieniężnej, posiadamy natomiast wyraźną różnicę w charakterze kas oszczędności i ich celach. To też nazwa „wkład oszczędnościowy", jako stanowiąca istotny zakres pracy kas oszczędności, winna być ustawowo zastrzeżona dla tych instytucyj. W tym zakresie cały szereg ustaw różnych państw zastrzega to prawo wyłącznie dla komunalnych kas oszczędności.

A. Rudko.

Międzynarodowy Instytut Oszczędnościowy*).

W świetnie redagowanym pod kierunkiem prof. Filippo Rawizzy organie międzynarodowego Instytutu Oszczędnościowego — L'Epargne du Monde— podany jest w ostatnim numerze zakres współdziałania Instytutu z Kasami Oszczędności. Wobec tego, że zakres tej współpracy niewątpliwie zainteresuje nasze instytucje pieniężne, poniżej podajemy tekst tego komunikatu.

Wymiana współpracowników pomiędzy Kasami Oszczędności różnych krajów.

Pracować przez pewien czas w obcych instytucjach, w środowisku, posługującem się metodami odmiennemi, od tych, z któremi się zżyliśmy,— oto źródło nowych obserwacji, nowych myśli i doświadczeń, przynoszących korzyści jednostce i, przy powrocie na poprzednie stanowisko, instytucji macierzystej.

Z drugiej strony, ileż informacyj technicznych, ileż nowych koncepcji może otrzymać instytucja, posiadająca jako gościa, współpracownika cudzoziemca, przyzwyczajonego do innej procedury, innych metod pracy i posiadającego odmienne doświadczenie.

Międzynarodowe Kongresy, biuletyn Instytutu i biuletyny Ligi Narodów wzbogacane są stale wiadomościami o cudzoziemskich kasach oszczędności; dają inicjatywę i podstawę do zrealizowania niektórych celów, wskazanych w § 3 Statutu Instytutu.

Cele te są następujące:

a) coraz ściślejsze współdziałanie i coraz wyższy rozwój ideałów, któremi kierują się kasy oszczędności w swej pracy, a specjalnie w ich działalności podstawowej: propagandzie oszczędności we wszystkich warstwach społecznych;

b) wzajemne najlepsze zapoznanie się z organizacją, funkcjonowaniem i działalnością kas oszczędności w różnych krajach;

c) uproszczenie ich organizacji, funkcjonowania i działalności;

Jedynie dłuższy osobisty kontakt, wynikający z codziennej współpracy, z wykonywania określonych zadań technicznych we wszystkich ich szczegółach, pozwoli na osiągnięcie tych celów.

Te czynniki skłoniły Instytut do zaofiarowania swego współdziałania w wymianie personelu pomiędzy kasami różnych krajów.

Nasza inicjatywa, nawet pomijając słuszne zastrzeżenia, na które każda nowość napotyka, nasuwa poważne trudności przy jej zrealizowaniu, jednakże mamy nadzieję, że współpraca w dziedzinie wymiany pracowników pomiędzy kasami rozwinie się z korzyścią dla kas.

Współpraca ta nie może być narazie rozwinięta wśród tak wielkiej ilości kas, jakby należało; rozwinie się ona jednak w miarę napływania pierwszych zapotrzebowań i zgłoszeń, oraz będzie ulepszana w miarę jej realizowania.

Narazie usiłowania nasze są ujęte następująco:

Jeśli kasa oszczędności uważa za pożyteczne dla siebie posiadanie w gronie swych współpracowników urzędnika cudzoziemskiej kasy, winna zgłosić to życzenie do Międzynarodowego Instytutu, wskazując:

1) z całą ścisłością funkcje, które będzie spełniał cudzoziemiec (należy je opisać szczegółowo, gdyż pod temi samemi nazwami, tymbardziej w tłomaczeniu na język obcy, można rozumieć czynności różne, nawet różne instytucje),

2) wiek, płeć, studja i praktykę, wymaganą od personelu,

3) na jak długo może być zaangażowany cudzoziemiec,

4) ile wynosić będzie jego płaca,

5) jakie w przybliżeniu wydatki oczekują pojedyńczą osobę, zatrudnioną w danej miejscowości, odpowiednio do zajmowanego stanowiska,

6) czy kasa życzy sobie, żeby jej zgłoszenie było opublikowane w biuletynie Instytutu i jeśli tak, czy należy podać nazwę Kasę.

Jeśli chodzi o kasę, która pragnie umieścić jednego ze swych pracowników w Kasie na obczyźnie, winna ona wskazać:

1) wiek, płeć, studja i dotychczasowe stanowisko kandydata,

2) bardzo szczegółowe wiadomości o czynnościach, wykonywanych przez kandydata,

*) Patrz № 10—11 „Oszczędności" z 1925 r.

3) wysokość wynagrodzenia, które otrzymuje on obecnie i wysokość wynagrodzenia, które chciałby otrzymywać na nowym posterunku, (naturalnie stanowisko będzie tym łatwiejsze do znalezienia, im żądania te będą skromniejsze, nie jest wykluczone, że kasa oszczędności, pragnąc wyrobić pracownika, będzie płaciła mu nadal, choć zajmie on nowe stanowisko),

4) języki, które zna, jak i gdzie ich się wyuczył? w jakich jest on w stanie rozumieć każdy dukument techniczny? jakimi włada słownie tak, aby mógł być w kontakcie z klientelą cudzoziemską,

5) kraj, rodzaj instytucyj, w jakich pragnąłby pracować, oraz stanowisko jakie chciałby zająć?

6) cel, dla którego chciałby pracować w kasie cudzoziemskiej,

7) jak długo pragnąłby pracować na obczyźnie,

8) czy życzy sobie, aby jego zgłoszenie było opublikowane w biuletynie Instytutu i jeśli tak, czy nazwisko jego ma być wymienione.

Instytut nie przyjmuje zgłoszeń indywidualnych t. j. takich, które nie byłyby uskutecznione przez Kasę Oszczędności, lub za jej pośrednictwem.

Instytut spodziewa się otrzymać jednocześnie kilka zgłoszeń i życzeń przyjęcia, jak również uwagi, rady i wskazówki, dotyczące organizacji wymiany współpracowników, która to organizacja ostatecznie będzie ustalona na zasadzie pierwszych doświadczeń i prawdopodobnie będzie objektem dyskusji na najbliższym posiedzeniu Komitetu Stałego Międzynarodowego Instytutu Oszczędności.

Wymiana i obieg druków i innych materjałów technicznych, używanych przez Kasy Oszczędności.

Sporadycznie i w minimalnych rozmiarach Instytut rozwijał tę akcję i pragnąłby ją rozszerzyć.

Instytut posiada już poważny zbiór materjałów, gromadzenie których rozpoczęto od 1923 r. Jak wiadomo otrzymuje on stale nowe materjały, które bada i klasyfikuje. Materjały te służą do dalszych studjów i dają możność udzielania wyjaśnień innym Kasom Oszczędności. Dzięki działalności Instytutu zebrane materjały są już zużytkowane z pożytkiem dla wszystkich Kas zrzeszonych.

Jednakże niektóre kasy mogą sobie życzyć, jako uzupełnienie wiadomości podanych w Biuletynie, lub otrzymanych bezpośrednio z Instytutu, zapoznania się bezpośredniego z tym materjałem.

Choć koszty przesyłki tych materjałów z Instytutu i ich odesłania mogą być znaczne, jednakże zdarzyć się może, że którakolwiek kasa zechce je ponieść.

Naturalnie, Instytut musi liczyć na bardzo skropulatne odesłanie tych materjałów w przeciągu krótkiego czasu, który należy określić zgóry w każdym wypadku, gdyż Instytut nie może się pozbawiać tych materjałów na dłuższy okres, tymbardziej, iż materjały te muszą być dostarczane kolejno poszczególnym kasom. Instytut mniema, że ze strony instytucyj, które stanowią wzór poprawności i punktualności nie będzie opóźnień.

Sprawność tej akcji zależy całkowicie od kas oszczędności. Jeśli kasy zechcą przysyłać regularnie cały posiadany materjał (np. książeczki oszczędności w kilku egzemplarzach i t. p.), Instytut będzie w możności coraz lepiej wymianę tą pomiędzy kasami przeprowadzać.

TECHNIKA PROPAGANDY

Zbliża się pora roku, która ze względu na panujące zwyczaje, daje szereg okazji do rozwinięcia propagandy idei oszczędności żywym słowem. Pragnąc ułatwić krzewienie oszczędności, które winno być na jesieni, ze względu na rozpoczynający się rok szkolny, liczne zebrania i zjazdy, rozwijane przez instytucje oszczędnościowe, z całą uwagą, podajemy tekst krótkiego odczytu.

Warunki powodzenia życiowego.

Każdy z nas ma pewne potrzeby, które zaspokoić może jedynie po dłuższym i systematycznym wysiłku. Zmysł przewidywania i zapobiegliwość skłaniają znaczną liczbę ludzi do odkładania części swych zarobków na potrzeby, które nastąpić muszą.

Rzemieślnik pamiętać musi o tem, że warsztat jego będzie wymagał remontu; rolnik musi myśleć o rozbudowie swego obejścia, o dokupieniu gruntu, każdy ojciec, dbający o dzieci, musi rozporządzać pewnym kapitałem na ich wyposażenie w przyszłości; młodzieniec winien przewidywać konieczność posiadania choćby najskromniejszego kapitału na swe usamodzielnienie.

Każdego z nas spotyka w życiu radość i wesele, smutek i nieszczęście. Jakże często stajemy bezradni wobec tych zdarzeń, których przewidywanie było naszym obowiązkiem. Życie jest tak urządzone, że największą radość przyćmiewa, najtragiczniejszą boleść pogłębia — brak kilkuset złotych.

Każdego z nas nieuniknienie czekają wydatki, które zgóry przewidzieć i określić można.

Chcesz się żenić, czy wyjść zamąż, i oto chwile szczęścia odłożyć musisz, gdyż nie przewidziałeś w porę wydatków z tem związanych.

Ożeniłeś się! Przyjdzie na świat twój syn. Pamiętaj, że radość ta może być przyćmiona kłopotami materjalnemi, a szczęście twe łatwo zamie-

ni się w przykrość, jeśli nie będziesz odpowiednio przygotowany.

Na edukację dziecka od 10-go do 16-go roku jego życia musisz wydać conajmniej zł. 500, a tem samem już od dzisiaj musisz zacząć oszczędzać po parę złotych miesięcznie. Ponieważ syn twój, skończywszy szkołę i termin ma na własną rękę coś rozpocząć, na co będzie potrzebował z 1,000 zł., musisz zatem na jego benefis zacząć oszczędzać.

Ponieważ możesz być jakiś czas chory, lub stracić pracę, musisz przeto i na swoją rzecz nieco odłożyć.

Kiedy dojdziesz do 50-go roku życia, stracisz siły i nie będziesz mógł w zawodzie swym dostatecznie sprężyście pracować, jakże gorąco będziesz pragnął wówczas posiadać kapitalik choćby np. zł. 1000.

Oto są wydatki, które nikogo nie miną, musimy przeto zawczasu przygotować się do nich, aby rodzina nasza nie została bezradna.

Zaspokojenie wszystkich tych potrzeb znaleźć może każdy na drodze niewielkiego, lecz systematycznego wysiłku, na drodze systematycznej oszczędności. Społeczeństwo polskie, zarówno, jak cały świat, zostało wypadkami powojennymi zrażone gruntownie do idei oszczędzania, straciło zaufanie do stałości pieniądza obiegowego i to jest jedną z przyczyn, dla których znaczna część obywateli woli zarobki swe w całości wydatkować niepotrzebnie i zapomina o jutrze.

Wojna i inflacja nauczyły nas rozrzutności, nieliczenia się z groszem. Te zgubne przyzwyczajenia zmienić musimy co rychlej, inaczej bowiem, nigdy dobrobytu osobistego nie osiągniemy,

Podstawą dobrobytu jednostki i narodu jest wytężona praca i drobiazgowa oszczędność. Są to powszechnie znane prawdy, tak znane, że aż zatraciło się ich istotne rozumienie.

Każdy z nas podobny jest żołnierzowi: tak, jak żołnierz Napoleona dźwigał w tornistrze buławę marszałkowską, każdy z nas ma wszelkie szanse zdobycia dobrobytu, powodzenia, i niezależności materjalnej, jeśli tylko sam umie chcieć.

Dlaczego jednak nie wszyscy powodzenie to w życiu osiągają?

Odpowiedź prosta: nie znamy drogi, wiodącej do dobrobytu, nie spostrzegamy licznych okazji, które pozwoliłyby nam osiągnąć niezależność, a najczęściej nie jesteśmy należycie przygotowani do wykorzystania nadarzających się sposobności utrwalenia swego dobrobytu i osiągnięcia powodzenia w życiu.

Ileż to razy zdarza się każdemu z nas, że nie może pomnożyć swego majątku, gdyż nie przewidywał potrzeby posiadania kilkuset, ba, nawet kilkudziesięciu złotych.

Rzemieślnikowi trafia się okazja nabycia tanio partji towaru, niezbędnego dla jego pracy; mógłby warsztat swój rozszerzyć, gdyby miał kilkaset złotych, gdyby mógł towar zadatkować. Szuka pożyczki, ale zanim znajdzie, kto inny go ubiegnie.

— Druga taka okazja już się nie zdarzy — mówi z żalem i pozostaje tak samo nieprzygotowanym do wykorzystania szczęśliwej okazji, jak był dotychczas. Wiemy zaś wszyscy, ile podobnych okazji każdy z nas w życiu przeoczył.

Gospodarz oddawna przemyśliwał nad dokupieniem gruntu. Ziemia bardzo droga dzisiaj. — Gdyby trafiła się okazja — wzdychał. I okazja, jak zwykle w życiu się zdarza, przyszła, tylko on sam nie mógł z niej korzystać.

I tak bywa stale. Każdy z nas, niezależnie od fachu, zainteresowań i zajęcia miał i mieć będzie podobnych okazyj bez liku, tylko, czy potrafi z nich skorzystać.

Zwyciężają zaś ludzie przewidujący. Przewidywanie nie tylko przyszłych potrzeb, lecz i szczęśliwych przypadków, stanowi jeden z drogowskazów na drodze do dobrobytu osobistego.

Czytamy i słyszymy wiele o fortunach, powstałych z niczego; znamy liczne przykłady ludzi, którzy rozpoczynali swą karjerę od sprzedaży gazet, czyszczenia butów, czy posług w warsztacie, a w ciągu lat kilkunastu zdobyli fortunę.

Historja Ameryki podaje nam przykłady przedziwne. Oto zgłasza się do właściciela wielkiej fabryki biedny, zgłodniały robotnik, prosi o pracę. Właściciel oświadcza, że pracy niema. — „Pan żartuje" — odpowie robotnik — „widziałem okna pańskiej fabryki — są brudne; robotnicy źle widzą, męczą oczy, gorzej przez to pracują. Niech pan pozwoli mi oczyścić okna, a przekona się pan o rezultacie". Właściciel roześmiał się i zlecił robotnikowi oczyszczenie okien. Rychło przekonał się, iż ten szczegół, na który poprzednio nie zwracał uwagi, podnosi wydajność jego fabryki. Robotnik pozostał na miejscu, a po 10 latach został miljonerem. Dzięki inicjatywie, gorliwości i inteligencji szybko awansował, aż w końcu został wspólnikiem fabryki.

Szczęście miał — powie niejeden. Niewątpliwie. Umiał jednak szczęśliwy traf schwytać mocną ręką.

Na wielkiej loterji życia ten tylko wygrać może, kto wnosi jakąś stawkę. Najcenniejszą zaś stawką w życiu jest: przewidywanie, praca i oszczędność.

Jeśli na ogół nie przygotowujemy się do skorzystania ze szczęśliwych okoliczności, cóż mówić dopiero o klęskach i nieszczęściach, które każdego z nas spotkać mogą. Człowiek nieprzewidujący jest zawsze nieprzygotowany; każda radość może zamienić się dlań w kłopoty i troski, a w razie rzeczywistych nieszczęść, staje bezradny.

Niepowodzenia, które przewidzieć mógł, stają się dlań kamieniem młyńskim rzuconym tonącemu, ażeby się ratował. Liczy on wówczas na pomoc innych, podobnych mu, którzy nie przewidzieli własnych potrzeb, cóż dopiero cudzych.

Zawód, jaki go najczęściej spotyka, dołącza do jego trosk ból i rozgoryczenie na świat i ludzi. Wtedy karjera jego skończona. Świat, bowiem, należy do ludzi, wierzących w szczęście, umiejących przewidywać i liczących jedynie na siebie.

Przewidywanie więc jest tym bodźcem, który skłania ludzi do tworzenia zapasów, do odkładania części dochodów na przyszłość.

„Kto zapracowanego grosza nie oszczędza,

wkrótce go spotkać może dokuczliwa nędza"—głosi staropolskie przysłowie.

Każdy wypadek życiowy: szczęście, czy nieszczęście, pociąga za sobą pewne wydatki. Biada tym, co nie są przygotowani! Nie ci, bowiem, którzy dużo zarabiają, ale ci, którzy oszczędzają, stają się bogatymi. Oszczędności trzeba się jednak uczyć, trzeba ją uprawiać stale i systematycznie. Jest to sprawa przyzwyczajenia. Te tylko narody są wielkie i niezależne, gdzie każdy obywatel, robotnik, urzędnik, adwokat, lub handlowiec posiada książeczkę wkładową. Niech tylko 5 złotych posiada każdy — to wystarczy; zaoszczędzone pierwsze 5 złotych przyciągnie następne. Tylko początek jest trudny.

Na każdym kroku spotykamy się z propagandą rozrzutności, obliczoną na lekkomyślność naszą; nie umiemy się oprzeć licznym pokusom, uśmiechającym się do nas zewsząd; z każdego okna wystawowego, z nawoływań sprzedawców ulicznych, z jasno oświetlonych wejść do kawiarni, lub kina. I oto zasoby nasze nikną, sami nie wiemy, jak i gdzie. Wielkie sumy składają się, bowiem, z drobnych kwot. Oceany składają się z drobnych kropli!

Sprobujmy jednak prowadzić choć przez miesiąc księgę rachunków osobistych. W 90 wypadkach na 100 wykaże ona, jak lekkomyślnie trwonimy pracę własną, znaczną część dochodów wydatkując na rzeczy i sprawy zgoła zbędne, bezwartościowe i bezpożyteczne.

Racjonalna oszczędność polega nie na ograniczaniu się w swych, nawet najdrobniejszych przyzwyczajeniach, lecz na umiejętnem, najlepszem ich zaspakajaniu.

Pierwszym krokiem na drodze do zdobycia swobody, niezależności materjalnej, a przeto i powodzenia życiowego — jest kontrola nad samym sobą, nie w sprawach wielkiej wagi, a w drobiazgach życia codziennego.

Rychło przekonamy się, że oszczędzać, bez specjalnych ograniczeń swych rozlicznych przyzwyczajeń możemy.

A jeśli raz wkroczymy na drogę systematycznej i wszechstronnej oszczędności, niespostrzeżenie dla samych siebie utrwalimy nasz dobrobyt.

Aby ułatwić nam racjonalną oszczędność istnieje w Polsce szereg instytucji, komunalne kasy oszczędności, spółdzielnie pieniężne i t. p. które zawsze chętnie pomocą i radą służą.

KRONIKA GOSPODARCZA i SKARBOWA

Zaopatrzenie emerytualne pracowników samorządowych.

Kwestja zaopatrzenia emerytalnego kilkudziesięeiotysięcznej rzeszy pracowników samorządowych, od czasu powstania polskiego samorządu, z dniem każdym stawała się coraz bardziej paląca. Z inicjatywy Min. Spraw. Wewn. opracowane zostały tezy do projektu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o zaopatrzeniu emerytualnem pracowników samorządowych, które już znalazły się na porządku dziennym obrad pierwszego, inauguracyjnego posiedzenia Rady samorządowej.

Stan prawny zaopatrzenia emerytalnego pracowników samorządowych przedstawia różnobarwną mozajkę. Przeważają w niej barwy ciemne. Na terenie województw poznańskiego i pomorskiego dzieje się najlepiej. Tu obowiązuje ustawa pruska z dnia 30 lipca 1899 r., która pozostawiając związkom komunalnym pewną swobodę regulowania zaopatrzenia w drodze statutów, jednak określa normy, które muszą być ogólnie stosowane. Na ziemiach województw małopolskich regulowanie zaopatrzenia emerytalnego pracowników samorzadowych pozostawione jest całkowicie radom gminnym i radom powiatowym. Przepisy obowiązujące w reszcie województw (b. Kongresówka, ziemie wschodnie) zawierają tylko ogólnikowe postanowienia o ustanawianiu i kasowaniu posad służbowych, o uchwaleniu etatów dla pracowników, ich mianowaniu i zwalnianiu, ale nie nakładają na związki komunalne obowiązku zabezpieczania praw emerytalnych pracowników samorządowych. Wobec braku jednolitej ustawy normującej zaopatrzenie emerytalne pracowników komunalnych wszelkie próby związków komunalnych i zrzeszeń pracowników samorządowych, zdążające do uregulowania kwestji zaopatrzenia emerytzlnego drogą tworzenia kas emerytalnych, nie dały poważniejszych rezultatów.

Zasadniczą więc tezą projektu rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o zaopatrzeniu emerytalnem pracowników samorządowych, tezą, która nie powinna podlegać dyskusji, winna być jednolitość zasad, na jakich sprawa ta ma być rozwiązana. Inne tezy mogą być przedmiotem dyskusji. Podajemy z nich najważniejsze.

Pod względem przedmiotowego zakresu projekt rozporządzenia winien regulować tylko sprawę zaopatrzenia emerytalnego pracowników i ich rodzin, na wypadek niezdolności do służby, na starość i na wypadek śmierci. Co do ubezpieczenia na wypadek choroby, objęcie go projektem rozporządzenia o zaopatrzeniu emerytalnem jest możliwe tylko w tym wypadku, jeśli związki komunalne zapewnią pracownikom samorządowym przynajmiej takie świadczenia, jak Kasa Chorych.

Obowiązkowemu ubezpieczeniu emerytalnemu podlegać winni wszyscy procownicy umysłowi, bez różnicy płci, w granicy wieku od 18 do 60 lat, zatrudnieni w związkach samorządu terytorjalnego oraz ich przedsiębiorstwach i zakładach. Ubezpieczeniem zajmuje się specjalny zakład emerytalny pracowników samorządowych, posiadający osobowość prawną. Jeżeli jakiś związek samorządowy zatrudnia ponad 500 pracowników, podlegających ubezpieczeniu i chce zorganizować własną Kasę emerytalną, lub jeśli zapewni zatrudnionym u siebie pracownikom nie mniejsze świadczenia, aniżeli otrzymywać będą w ogólnym zakładzie emerytalnym, w tych jedynie wypadkach może być zwolniony od obowiązku zgłoszenia swych pracowników do ubezpieczenia w ogólnym zakładzie emerytalnym.

Warunki świadczeń emerytalnych nie powinny być mniejsze od świadczeń, otrzymywanych przez funkcjonarjuszów państwowych. Podstawą do obliczania składek i świadczeń eme-

rytalnych powinno być otrzymywane przez pracownika wynagrodzenie. W razie przerw w ubezpieczeniu, spowodowanych przejściem pracownika z jednego związku komunalnego do służby w innym, lub zwolnieniu pracownika ze służby przed nastaniem warunków świadczeń (niezdolność do pełnienia służby, uzyskanie określonego wieku, upłynięcie 60 miesięcznego okresy wyczekiwania na posadę), pracownik może dobrowolnie kontynuować ubezpieczenie, zachowując nabyte już prawa.

Składki ubezpieczeniowe winni opłacać ubezpieczony i dany związek samorządowy w następującym stosunku: w grupach XVI—IX związek samorządowy 3/5, ubezpieczony 2/5, w grupach VIII—VI po połowie, w grupach V—II związek 2/5, ubezpieczony 3/5. Wysokość świadczeń emerytalnych winna być ustalona według przeciętnego uposażenia z okresu miesięcy składkowych, zaliczonych do emerytury.

Poza omówionemi tezami wysunięte zostały jeszcze inne dotyczące organizacji zakładu emerytalnego, przejęcia przezeń pracowników ubezpieczonych przez poszczególne związki komunalne w różnych zakładach ubezpieczeniowych oraz w kasie emerytalnej pracowników samorządowych w Warszawie.

Tezy te wyczerpują kwestję zaopatrzenia emerytalnego pracowników samorządowych. Po przedyskutowaniu ich na Radzie samorządowej, ministerjum spraw wewnętrznych opracuje projekt rozporządzenia, który po uzgodnieniu go między interesowanemi ministerjami wpłynie na porządek obrad Rady Ministrów i po przyjęciu przez nią w formie rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej zacznie obowiązywać. W ten sposób kwestja emerytury pracowników samorządowych zostanie ostatecznie uregulowana.

Kto i jakich udziela ulg podatkowych

Według rozporządzenia min. skarbu ogłoszonego w № 66 „Dziennika Ustaw“ dotyczącego szerokich sfer społeczeństwa, ulg podatkowych udzielają izby skarbowe i urzędy podatków i opłat.

Podatki bezpośrednie.

Wydział II izby skarbowej załatwia sprawy: 1) umorzeń podatku przemysłowego do 1.010 zł., 2) umorzeń podatku dochodowego do 200 zł., 3) rozkłada na raty wszelkie zaległości podatkowe najwyżej na 6 miesięcy do sumy 30.000 zł., 4) odracza je najwyżej na 2 miesiące do 30.000 zł., 5) bieżące wpłaty miesięczne i kwartalne na podatek przemysłowy oraz przedpłaty na podatek dochodowy bez względu na wysokość sumy odracza na czas do jednego miesiąca, zaś rozkłada ona raty na czas do dwu miesięcy.

Urząd skarbowy podatków i opłat: 1) rozkłada na raty wszelkie zaległości w podatkach bezpośrednich na czas najwyżej 3 mies. do sumy 5.000 zł., 2) odracza je na miesiąc do 2.000 zł., 3) ogranicza ściąganie kar za zwłokę narosłych do dnia wniesienia podania o ulgi oraz stawia wnioski o ich umorzenie.

Opłaty stemplowe i podatek spadkowy.

Wydział V izby skarbowej odnośnie do opłat stemplowych odracza lub rozkłada na raty płatności: 1) opłaty pojedyńczej, nie przewyższającej 500 zł., a należnej od pisma, stwierdzającego umowę przejścia rzeczy nieruchomej między krewnymi lub powinowatymi w linji prostej albo między rodzeństwami, 2) wszelkich innych opłat pojedyńczych do 100 zł., 3) podwyżki stemplowej do 1.000 zł. Termin odroczenia lub rozłożenia na raty nie może być dłuższy niż rok, licząc od daty, kiedy opłatę lub podwyższkę należało uiścić. W zakresie podatku od spadków i od darowizm izba skarbowa 1) odracza lub rozkłada na raty płatności podatku spadkowego do lat 5, a ponad 5 do 10 lat, za zgodą min. skarbu, bez ograniczenia sumy, 2) darowuje grzywny bez względu na sumy, 3) umarza zaległości z powodu nieściągalności do 1.000 zł. Uprawnienia odrębnych urzędów opłat stemplowych istniejących tylko w większych miastach są analogiczne jak urzędów podatkowych w zakresie podatków bezpośrednich.

Wymieniane ulgi przyznawane są tylko na wnoszone do urzędów podania. Podane sumy należy rozumieć bez kar za zwłokę i kosztów egzekucyjnych.

Podatek przemysłowy od pism, książek i ogłoszeń.

W ostatnich czasach ministerstwo skarbu wydało szereg zarządzeń ustalających niektóre zasady przy opodatkowaniu wymienionych w tytule przedmiotów podatkiem przemysłowym od obrotu oraz w formie świadectw przemysłowych.

Zezwolono więc hurtowym odbiorcom pism perjodycznych zajmujących się odsprzedażą tych pism, opłacać podatek obrotowy w wysokości 2 proc. od jednej czwartej obrotu. Upoważniono także izby skarbowe do zezwalania hurtownikom gazet na prowadzenie przedsiębiorstw według świadectw trzeciej kategorji handlowej. Drukarnie osiągające obroty z druku pism codziennych i perjodycznych, należących do tego samego właściciela nie podlegają podatkowi. Natomiast w drukarniach, wykonywujących i inne druki na zamówienie osób trzecich, podatkowi obrotowemu podlegają jedynie obroty, osiągnięte z wykonania druków na zamówienie.

Wydawnictwa pism perjodycznych wolne są od podatku. Pod wyrażeniem pisma perjodyczne o należy rozumieć „czasopisma“ któremi są według prawa prasowego druki nie mające zamkniętej całości, ukazujące się przynajmniej raz na trzy miesiące, choćby w nierównych okresach czasu pod jednym tytułem w bieżących zeszytach (np. Naokoło Świata, Świat, Encyklopedja w zeszytach). Z ulgi tej nie korzystają książki wydawane perjodycznie, a zatem przedsiębiorstwa w rodzaju Roju, Nowości Dzieł Wyborowych i t. p., gdyż wydają one książki, z których każda stanowi całość. Władze skarbowe nie uwzględniają tego, że wydawnictwa te ukazują się perjodycznie i rozsyłane są częściowo stałym abonamentom częściowo zaś tylko zbywane z wolnej sprzedaży, podobnie jak gazety. Wypożyczalnie książek mieszczące się w jednym lokalu z księgarniami i należące do tego samego właściciela, wolne są od r. 1927 od wykupywania oddzielnych świadectw przemysłowych i mogą je prowadzić na zasadzie świadectwa nabytego dla księgarni. Jednakże pracowników zatrudnionych w wypożyczalni książek wlicza się do pracowników księgarni od ilośc których, jak wiadomo, zależy kategorja świadectwa.

Biura ogłoszeniowe zostały uznane za przedsiębiorstwa komisowe, które opłacają 5 proc. od otrzymanej prowizji. Stosunek komisowy biura muszą udowodnić księgami handlowemi oraz umową zawartą z wydawnictwem, w myśl której otrzymują procentowe wynagrodzenie od wydawnictwa. Prowizja biura ogłoszeniowego jest równa różnicy pomiędzy oficjalną t. j. uwidocznioną w tekście wydawnictwa ceną za ogłoszenie, a sumą rzeczywiście wpłaconą z tego tytułu wydawnictwa przez biuro.

Pobór podatku majątkowego.

Zgodnie z dotychczasowemi zarządzeniami ministerjum skarbu pobór podatku majątkowego, przypadającego w myśl ustawy z dn. 11 sierpnia 1923 r. został ograniczony w następujący sposób:

a) dla płatników wyższych stopni (ponap 10.000 zł. majątku) w I i III grupie kontyngentowej—do 100% definitywnego podatku bez zwyżki kontyngentowej;

b) dla płatników wyższych stopni (ponad 10.000 zł. majątku) w II grupie kontyngentowej — do połowy podatku ze zwyżką kontyngentową.

Celem osiągnięcia wpływów preliminowanych z tytułu podatku majątkowego w budżecie na rok 1927/28, zarządziło ministerjum skarbu pobór od płatników wyższych stopni (ponad 10.000 zł. majątku) na poczet zaległości tego podatku dalszej raty w wysokości 0,8%, od szacunku majątku, ustalonego w r. 1925 przy wymiarze podatku majątkowego.

Rata ta płatną jest w dwóch równych częściach: pierwsza do dnia 15 listopada 1927 r., druga do dnia 15 stycznia 1928 r.

Płatnicy niższych stopni, nie podlegający zwyżce kontyngentowej, obowiązani będą uiścić w tychże terminach resztę przypadającego od nich podatku majątkowego.

Płatnikom, którzy nadpłacili dotychczasowe raty podatku majątkowego, nadpłacone kwote zaliczy się na pokrycie należności, płatnych w myśl niniejszego zarządzenia.

O wysokości podlegających ściągnięciu zaległości i terminach płatności tychże zostaną płatnicy pisemnie zawiadomieni.

Kto stara się o Pożyczkę w Ameryce.

Jak donosi „United Pres“ pożyczki będące obecnie w pertraktacjach w Stanach Zjednoczonych wynoszą około 900 miljonów dolarów, z których o 600 miljonów stara się Europa. Na czele pożyczających stoi Rzesza niemiecka, gdyż Prusy pertraktują o pożyczkę w wysokości 30 miljonów dolarów, Bawarja o 26 miljonów dol., Hessia — o 10 milj., miasto Berlin o 18 miljonów, Kolonja o 5 miljonów i t. d. Po za Niemcami o pożyczkę starają się: Polska o 60 miljonów dolarów, Warszawa o 20 milj. dol., Czechosłowacja o 25 milj. dolarów, Włochy również o 25 miljonów dolarów dla miasta Genui, o 15 miljonów dla Neapolu i o 10 miljonów dla Wenecji. Również rządy Norwegji i Szwecji pertraktują o zaciągnięcie pożyczek w wysokości około 30 miljonów dolarów. Według „Jurnal of Commerce“ Stany Zjednoczone Ameryki Północnej udzieliły pożyczek zagranicznych na początku b. r. na ogólną sumę około 20 miljardów dolarów, z czego 3500 miljonów Kanadzie zaś 4800 miljonów republikom amerykańskim łacińskim.

Pożyczki dla Warszawy
Kilkadziesiąt ofert; propozycje firmy Chapman.

Ostatniemy czasy krążyły różne pogłoski w sprawie pożyczek długoterminowych, proponowanych gminie m. st. Warszawy.

Magistrat podaje do wiadomości co następuje: 1) Artykuły i notatki zamieszczone w prasie w większej części pochodzą ze źródeł nic wspólnego z magistratem nie mających.

2) Magistrat jest w posiadaniu kilkudziesięciu ofert pożyczkowych. Oferty powyższe są badane przez specjalną komisję wyznaczoną przez prezydenta miasta. Komisja bada każdą ofertę co do jej realności, zdolności finansowej firmy, warunków proponowanej pożyczki i t. p. O ile zebrane informacje są dodatnie, magistrat prowadzi z daną grupą dalsze rokowania.

3) Wobec specjalnego zainteresowania się opinji publicznej ofertą firmy „P. W. Chapman et Co Inc.“, w sprawie rozbudowy miasta magistrat stwierdza, że poza najogólniejszem ujęciem sprawy budowy domów, oferta nie zawiera ani wysokości oprocentowania kapitałów, ani też ogólnej chociażby kalkulacji projektowanej budowy.

Ponieważ tak ogólnie ujęta propozycja nie może być poddana rozważaniu władz samorządowych, ani też przedstawiona władzy nadzorczej, magistrat zażądał przedstawienia bliższych szczegółów oferty tej firmy. Nowa oferta firmy również jest ogólnikowa, zawiera jednak wzmiankę, że szczegółową propozycję może przedstawić główny dyrektor firmy, przebywający w Berlinie, magistrat obecnie oczekuje konkretnej propozycji firmy.

Adres Redakcji i Administracji: Warszawa, Śto-Krzyska 13, tel. 509-04. godz 4—6. Konto czekowe P. K. O. № 92.	Prenumerata wraz z przesyłką pocztową: Rocznie . . . 32 zł. Kwartalnie . . . 8 „ Miesięcznie . . 3 „	Ceny ogłoszeń: 1/1 strona 300 zł. 1/2 strony 150 zł. 1/4 strony 100 zł. Drobne: 30 groszy za wiersz jednołamowy. Kolumna ogłoszeń liczy 4 łamy.

Prosimy o wpłacanie prenumeraty za kwartał III-ci r. b., na konto czekowe Administracji czasopisma „Oszczędność“ w P. K. O. № 92.

Redakcja i Administracja czynne codziennie, prócz świąt i niedziel w godz. od 10 do 12.

Redaktor: LUCJUSZ DURA. Wydawca: „Oszczędność“ S-ka Wydawnicza.

Druk Jana Górnickiego Nowy-Świat № 57. Tel. 152-16.